

Nieuwsbericht 3 november 2014

De gsm in het verkeer: een stille moordenaar?

Wij zijn collectief verslaafd aan onze gsm. Het ding dat nauwelijks twintig jaar bestaat heeft ons dusdanig in de greep dat we het geen moment kunnen missen. Zelfs achter het stuur kan menig bestuurder het niet links laten liggen. Onderzoek van het BIVV bevestigt dit slechts: wanneer u een dertigtal wagens passeert, is er één bestuurder bezig met zijn gsm. Wie belt achter het stuur, loopt nochtans 3 tot 4 meer kans op een ongeval. Dit risico wordt zelfs tot 23 keer groter bij sms'en achter het stuur.

Recent kopten onze kranten dat Groot-Brittannië op drastische wijze komaf wil maken met dit kwalijk fenomeen: agenten krijgen er de instructie de telefoon van de bestuurder systematisch in beslag te nemen bij een verkeersongeval. Voor- en tegenstanders roerden zich. De tegenstanders schermen met de privacy en waarschuwen voor de politiestaat, die om de hoek zou liggen. De voorstanders vragen zich af hoeveel mensenlevens het nog vergt vooraleer ook onze wetgever gelijkaardige initiatieven neemt.

Abstractie makend van de grote woorden over en weer, bekijken wij even hoe dit alles momenteel in België geregeld is. Welke – al dan niet wetgevende – initiatieven zijn er nodig om dit probleem aan te pakken?

Zeggen dat het gebruik van de gsm achter het stuur hoe dan ook verboden is, is een open deur intrappen. Krachtens art. 8.4 van het Wegverkeersreglement mag een bestuurder geen gebruik maken van een draagbare telefoon die hij in de hand houdt, behalve wanneer het voertuig stilstaat of geparkeerd is. Met een “stilstaand voertuig” wordt een voertuig bedoeld dat “niet langer stilstaat dan nodig is voor het in- of uitstappen van personen of voor het laden en lossen van zaken” (art. 2.22 Wegverkeersreglement). Een gestopt voertuig, bijvoorbeeld voor het rode licht of in de file, is geen geparkeerd of stilstaand voertuig. Een inbreuk op het artikel is een inbreuk van de tweede graad. De minimumboete bedraagt 120,00 EUR.

Belangrijk om weten is dat u momenteel slechts geverbaliseerd kan worden als de agent in kwestie u het toestel “ziet” gebruiken. Hij zal u in principe moeten onderscheppen en identificeren, minstens zal hij zeer nauwkeurig moeten beschrijven in het PV wat hij u heeft zien doen. Uw gsm in beslag nemen en controleren kan de agent niet, althans niet op eigen gezag. Een dergelijke inbeslagname is enkel mogelijk mits toestemming van een magistraat. Los van een verkeersongeval gebeurt dit nooit. Een wettelijk

kader om agenten zelf toe te laten systematisch telefoons te controleren is er dus niet. Een wetsontwerp in die zin is er evenmin.

Ligt dit anders wanneer er een ongeval gebeurd is? Ja en neen. Ook bij een verkeersongeval kan de verbaliserende agent de gsm niet op eigen gezag in beslag nemen, laat staan systematisch. Niets belet hem echter om bij een verkeersongeval de procureur des Konings toelating te vragen om de gsm in beslag te nemen voor nazicht. Deze laatste kan die toelating – al dan niet systematisch – inwilligen. Het huidige art. 35 van het Wetboek van Strafvordering verzet zich daar geenszins tegen. Het laat de procureur in zijn algemeenheid toe om bij een misdrijf “*alles wat kan dienen om de waarheid aan de dag te brengen*” in beslag te nemen.

Anders dan wat de media laten uitschijnen leert een vluchtige analyse van onze wetgeving dat de inbeslagname van een gsm na ongeval geenszins onmogelijk is. Tegelijkertijd is het wél een feit dat het tot op heden niet of nauwelijks gebeurt. Niet alleen de man in de straat, maar ook onze politiediensten en onze magistraten moeten bijgevolg gesensibiliseerd worden én op hun verantwoordelijkheden gewezen worden inzake deze problematiek.

Zeggen dat inbeslagname mogelijk is betekent geenszins dat men blind moet blijven voor de vele (praktische) bezwaren verbonden aan dergelijke – zeker systematische – beslagen. Dergelijk beslag treft de betrokkene hoe dan ook serieus, al was het maar omdat onze gsm voor de meesten onder ons een onmisbaar (professioneel) instrument is geworden. Wetend dat de beslagene bovendien vermoed wordt onschuldig te zijn tot het tegendeel bewezen is, mag het duidelijk zijn dat dit beslag snel afgehandeld moet worden. In onduidelijkere gevallen biedt databeslag (kopie van alle data op het betrokken toestel) mogelijk een oplossing. Dergelijk databeslag stelt de privacybezwaren dan weer op scherp. Slotsom is dan ook dat niet zozeer het principe dan wel de praktische uitvoering van het beslag sturing vergt. Dit kan via een wet. Doch, niets belet de parketten (of eventueel het college van procureurs-generaal) om ter zake initiatieven te nemen.

Wetend dat de impact van gsm-gebruik op verkeersveiligheid volgens sommigen zelfs groter is dan deze van alcohol, is daar dan ook alle reden toe. Onderzoek van de Federale Commissie voor de Verkeersveiligheid leert inderdaad dat een bestuurder met een bloed-alcoholconcentratie van 0,8 g/l, “slechts” 2,7 keer meer risico loopt om betrokken te raken in een verkeersongeval. Bij een alcoholconcentratie van 1,5 g/l loopt dit risico op tot 22 keer meer. Dit is met andere woorden nog steeds minder dan het versturen van een sms, waarbij het risico 23 keer groter wordt. In dat opzicht lijkt het niet meer dan billijk dat niet alleen alcoholmisbruik, doch ook gsm-misbruik systematisch gecontroleerd wordt. Minstens bij ongevallen lijkt dit zich op te dringen.

Met vriendelijke groet

Gert Geerts

Johan Bally

Rudy Van Turnhout

Ellen Vermeyen

Sumi De Bruyn

vakgroep aansprakelijkheids-, verzekerings- en strafrecht

GSJ advocaten
Mechelsesteenweg 27
2018 Antwerpen
telefoon | +32 3 232 50 60
telefax | +32 3 232 30 50
e-mail | info@gsj.be
url | www.gsj.be